

Акционерско друштво во државна сопственост за вршење на дејноста
давање услуги во воздухопловната навигација

Shoqëri aksionare në pronësi shtetërore për kryerjen e aktiviteti dhënie
të shërbimeve të trafikut ajror

Акционерско друштво во државна сопственост за вршење
на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација
Shoqëria aksionare në pronësi shtetërore për kryerjen e
veprimtarisë së dhënieve të shërbimeve në navigacionin Ajror
M-NAV АД - M-NAV SHA
Бр.-Nr. 0501-2023/5
14.12 2023 од-viti
СКОПЈЕ - ШКУП

M-NAV А.Д. СКОПЈЕ

Инвестициона програма за 2024 година

Ноември 2023 година

“Босфор” Бр.7, Мралоно, Илинден
Република Северна Македонија
Тел: +389 2 3148100 Факс: +389 2 3148239
E-mail: info@mnavigation.mk

“Bosfor” Nr.7, Mralino, Ilinden
Republika e Maqedonisë së Veriut
Tel: +389 2 3148100 Fax: +389 2 3148239
E-mail: info@mnavigation.mk

ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ДОКУМЕНТОТ

Опис на документот: Инвестиционата програма на М-НАВ А.Д. Скопје за 2024 година ја опфаќа вкупната вредност на планираните инвестиции за 2024 година, појаснување за финансирањето на планираните инвестиции, како и одделен приказ на инвестициите финансирани со средства обезбедени со заем од ЕБОР и планираните инвестиции со сопствени средства и/или со поддршка од домашни и меѓународни инвестиции. Воедно, даден е табеларен приказ на финансиската структура на инвестициите.

Наслов

М-НАВ А.Д. СКОПЈЕ
ИНВЕСТИЦИОНА ПРОГРАМА ЗА 2024 ГОДИНА

Референтен број: MNB-810-103.09	Издание број: 1.0
	Дата: 12.12.2023

Извадок:

“...Воедно, планираните инвестициони вложувања во нивниот вкупен износ претставуваат одлив на сопствените парични средства на Друштвото за 2024 година. Трошокот од инвестиционите вложувања во 2024 година ќе се искаже преку трошокот за амортизацијата во Финансискиот план на М-НАВ за 2025, 2026, 2027 итн. во зависност од амортизациониот период на инвестициите.....”

Клучни зборови:

Договорот за заем склучен со ЕБОР, планирани инвестиции, сопствени средства, средства обезбедени со заем од ЕБОР, финансирање на инвестициите, амортизација, финансиска структура на инвестициите.

Статус на документот:	Работна верзија		Класификација:	Интерен документ	
	Конечна верзија	√		Јавен документ	√
	Објавено издание			Доверлив	

Локација:	Скопје
-----------	--------

ПРИФАЌАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ

Во следната табела се наведени авторите и лицата кои го изготвиле/одобриле овој документ.

Функција	Име, презиме и потпис	Дата
Изработил	Филип Трандафиловски Раководител на Одделение за планирање, развој и меѓународно задолжување 	14.12.2023
Проверил аспект - квалитет	Леонора Шаља Шеф на Отсек за квалитет - безбедност во Одделение за интегрирани менаџмент системи 	
Одобриле	Fahrudin Hamidi Претседател на Управен одбор и Извршен Директор за воздухопловна навигација Љубе Стаменковски Член на Управен одбор и Извршен Директор за воздухопловна техника д-р Hasim Deari Член на Управен одбор и Извршен Директор за финансиски работи, правни работи, развој и инвестиции 	

СОДРЖИНА

1.	ИНВЕСТИЦИОНА ПРОГРАМА НА М-НАВ А.Д. СКОПЈЕ	5
2.	ФИНАНСИРАЊЕ НА ПЛАНИРАНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ВО 2024 ГОДИНА.....	5
3.	ИНВЕСТИЦИИ ФИНАНСИРАНИ СО СРЕДСТВА ОБЕЗБЕДЕНИ СО ЗАЕМ ОД ЕБОР/ЛОКАЛНА БАНКА.....	6
4.	ПЛАНИРАНИ ИНВЕСТИЦИИ ОД СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	8
5.	ФИНАНСИСКА СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ	9

1. ИНВЕСТИЦИОНА ПРОГРАМА НА М-НАВ А.Д. СКОПЈЕ

ПЕРИОД: 2024 ГОДИНА

ВКУПНА ВРЕДНОСТ: 349 856 315,67 ДЕНАРИ

2. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПЛАНИРАНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ВО 2024 ГОДИНА

Врз основа на член 60 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14, 97/15, 152/15, 27/16, 31/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/19), Владата на Република Северна Македонија го формира Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста Давање услуги во воздухопловната навигација - “М-НАВ” А.Д. Скопје, и истото е запишано во Централниот регистар на Република Северна Македонија на 04.06.2009 година.

Како трговско друштво, согласно член 469 од Законот за трговски друштва (“Службен весник на Република Македонија“ бр.28/2004, 85/2005, 25/2007, 87/2008, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 и 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија бр.290/20 и 215/21), М-НАВ А.Д. Скопје има обврска да подготвува и поднесува извештаи во согласност со меѓународните сметководствени стандарди објавени во “Службен весник на РМ” бр. 159/2009 согласно кои Друштвото ги подготвува своите финансиски извештаи врз основа на принципите на сметководственото начело на принципот на пресметковна основа.

Ова подразбира дека М-НАВ А.Д. Скопје со неговата регистрација во 2009 година како акционерско друштво кое има сопствени извори на приходи, средствата за инвестициони вложувања не ги планира во вкупен износ како расходна ставка во Финансискиот план на Друштвото, туку истите согласно одредбите од Законот за трговски друштва и усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување - **трошокот од инвестиционите вложувања се искажува преку амортизација, т.е. како расходна ставка во Финансискиот план се признава само делот врз основа на пресметаната амортизација на истите.**

Воедно, планираните инвестициони вложувања во нивниот вкупен износ претставуваат одлив на сопствените парични средства на Друштвото за 2024 година. Трошокот од инвестиционите вложувања во 2024 година ќе се искаже преку трошокот за амортизацијата во Финансискиот план на М-НАВ за 2025, 2026, 2027... година во зависност од амортизациониот период на инвестициите.

Со цел надминување на финансиските потешкотии на М-НАВ АД Скопје, како последица на пандемијата со Ковид-19 којашто имаше директни импликации врз воздушниот сообраќај, Друштвото со цел рефинансирање и затворање на тековниот Договор за заем склучен со ЕБОР (Оп.Бр.44067) на 24.09.2013 година за финансирање на „Проектот за модернизација на М-НАВ/Надградба на македонскиот систем за воздухопловна навигација“ – без државна гаранција на износ од 11 150 000 евра, потпиша два нови договори: Договор за заем со ЕБОР (Оп.Бр.53184) во вкупен износ од 9 770 000 евра и Договор за одобрување на долгорочен кредит со Комерцијална Банка АД Скопје во вкупен износ од 5 000 000 евра - истите без државна гаранција, за што е добиена согласност од Владата на Република Северна Македонија.

Согласно горенаведеното, М-НАВ А.Д. Скопје со расположивите средства обезбедени со заем од ЕБОР, како и од сопствени средства и/или со поддршка од домашни и меѓународни институции притоа водејќи сметка за целосната усогласеност на паричните текови и ликвидноста на претпријатието, во 2023 година планира да реализира инвестициони вложувања во вкупен износ од 349 856 315,67 денари.

Намената на планираните инвестиции и изворите на финансирање се наведени во Точка 3 и Точка 4 подолу.

3. ИНВЕСТИЦИИ ФИНАНСИРАНИ СО СРЕДСТВА ОБЕЗБЕДЕНИ СО ЗАЕМ ОД ЕБОР/ЛОКАЛНА БАНКА

ВКУПНА ВРЕДНОСТ: 283 559 315,67 ДЕНАРИ

	Назив на проект / активност	Краток опис и статус на реализација	Предвиден буџет за 2024 година
1.	Набавка на нов ATM Систем, вклучувајќи и техничко оперативна сала за истиот	<p>ATM Системот е примарен систем преку кој се остварува основаната услуга на М-НАВ А.Д. Скопје, т.е. давање на услуги на воздухопловна навигација во воздушниот простор на Република Северна Македонија, со цел безбедно, редовно и ефикасно одвивање на воздушниот сообраќај.</p> <p>Договор за набавка, инсталирање и тестирање на нов ATM систем, вклучувајќи и техничко-оперативна сала, во износ од 484.551.000,00 денари е потпишан со Leonardo на 14.12.2018. Во досегашната реализација се комплетирани: подготовката на документација, прилагодувањето на системот, обуката на техничкиот и оперативниот персонал на М-НАВ, FAT (Factory Acceptance Test). Во 2023 година беше извршена испорака на системот и истиот е инсталиран во просториите на М-НАВ. Во тек е отстранување на преостанатите минорни забелешки од тестирањето.</p> <p>Во однос на делот од проектот кој се однесува на изградба на техничко-оперативната зграда, во текот на декември 2021 година од Leonardo пристигнаа дополнителни проценети трошоци за реализација на зградата кои произлегуваат од разликите помеѓу Идејниот и Основниот проект за изградба на техничко-оперативната зграда како дел од Договорот за набавка на ATM системот. Како одговор, од страна на М-НАВ беше доставено барање до Leonardo за повторно разгледување и разложување на вкупната понудена цена на одделни ставки. На локацијата започнаа градежни активности во законскиот рок од Одобрението за градење издадено од Министерството за транспорт и врски, но беа стопирани се до носење на конечна одлука од страна на УО на М-НАВ околу усогласување на дополнителните проценети трошоци за целосна реализација. Во второто тромесечје од 2022 година беа одржани неколку состаноци помеѓу Управниот одбор на М-НАВ и претставници на Леонардо, со цел надминување на разликите во поглед на трошоците. Како резултат на тоа, беше изготвен Change order CO-H-002, одобрен од страна на ЕБОР и потпишан од страна на М-НАВ. Меѓутоа, поради неможност од страна на Leonardo да ја реализира градбата со предвидените трошоци, на барање на Leonardo започнаа преговори со цел откажување на компонентата за изградба на техничко-оперативната зграда. Финалните преговори се одржаа во Скопје на 24.01.2023 година, каде произлезе заклучок за конечно откажување на изградбата на техничко-оперативната зграда, т.е. изземање на таа компонента од Договорот и сместување на ATM системот во ново адаптирани простории во зградата на М-НАВ. ЕБОР даде одобрување (No objection) на овој предлог, по што од двете страни на 31.03.2023 беше потпишан Амандман бр.2 на договорот со што беше формално затворено тоа прашање.</p> <p>Финализирање на проектната компонента за ATM системот, вклучувајќи ја и техничко-оперативната сала е предвидено до</p>	163 098 000,00

		крајот на 2024 година. Реализацијата на овој проект започна во рамки на Договорот за заем Оп.Бр.44067, додека продолжи во рамки на новиот Договор за заем, Оп.Бр.53184.	
2.	VHF радио систем и микробранов линк	<p>VHF системот е Систем за радиотелефонија со воздухопловите, кој преку систем за радиоврски работи во фреквентниот опсег наменет исклучиво за таа намена. Со овој проект треба да се замени постоечката радио опрема и преносен систем со нов.</p> <p>Договор за набавка и Амандман бр.1 на Договорот потпишан е на 11.03.2019 година во вкупен износ од 47.850.355,00 денари со инофирмата Park Air Systems. На 08.02.2021 е потпишан Амандман бр.2 со што е овозможено продолжување на имплементацијата на договорот, како резултат на задоцнувањата предизвикани поради пандемијата со Ковид-19. Во периодот јуни-септември 2022 година се завршени градежните активности и инсталацијата на опремата, како и SAT (Site Acceptance Test) и OAT (Operational Acceptance Test), согласно кои се издадени сертификати со забелешка дека минорни активности поради достапноста на локацијата Солунска глава ќе бидат извршени во текот на првата половина од 2024 година кога се очекува да биде извршено финалното плаќање.</p> <p>Реализацијата на овој проект започна во рамки на Договорот за заем Оп.Бр.44067, а продолжи во рамки на новиот Договор за заем, Оп.Бр.53184.</p>	13 894 920,09
3.	Набавка, инсталација и пуштање во работа на нов Mode-S секундарен набљудувачки радар (Mode-S Enhanced Surveillance Ground Station Implementation)	<p>Со овој систем ќе се замени постоечкиот дотраен радарски систем Томсон, а воедно значително ќе се зголеми доверливоста на радарските податоци која директно би влијаела на капацитетот и безбедноста на воздушниот сообраќај кој се одвива на небото на Република Северна Македонија.</p> <p>По спроведена постапка за набавка согласно правилата на ЕБОР и по добивање одобрување (No objection) од страна на ЕБОР, Leonardo S.p.A. од Италија беше прогласена за победник на тендерот. Потпишување на Договорот за набавка, инсталација и пуштање во работа за Mode-S системот беше извршено на 02.12.2022 година, по што започнаа активностите за реализација на истиот. Извршено е авансно плаќање согласно условите од Договорот, во тек се активности согласно утврдената динамика во Договорот. Во текот на третиот квартал на 2023 година беше извршена обуката на техничкиот персонал на М-НАВ во просториите на Leonardo, како и продолжени активностите околу плановите и проектната документација. Исто така, целосно е подготвен Амандман бр.1 на договорот со цел поефикасно одвивање на активностите, односно одвоена испорака на системот и на резервните делови, без финансиски импликации. Предвидено е проектната компонента за нов Mode-S систем да биде финализирана во текот на вториот квартал на 2024 година.</p> <p>Реализацијата на овој проект започна во рамки на Договорот за заем Оп.Бр.44067, и ќе продолжи во рамки на новиот Договор за заем, Оп.Бр.53184.</p>	106 566 395,58
Вкупно			283 559 315,67

4. ПЛАНИРАНИ ИНВЕСТИЦИИ ОД СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА

ВКУПНА ВРЕДНОСТ: 66 297 000,00 ДЕНАРИ

	Назив на проект / активност	Краток опис и статус на реализација	Предвиден буџет за 2023 година
1.	Набавка, инсталација и ставање во употреба на DVOR/DME (Doppler Very High Frequency Omni directional Range/Distance Measuring Equipment) на аеродромот во Охрид	<p>Со оглед на електричната и механичката достареност на уредите и системите кои се повеќе од 23 години во континуирана употреба при давањето услуги на воздухопловна навигација, а со цел одржување на високото ниво на квалитет, достапност и континуитет во давањето услуги, потребна е замена на постоечките со нови уреди.</p> <p>Системот DVOR/DME претставува комбинирано радио навигациско средство (два радио фарови и VOR) и обезбедува максимална оперативна разновидност и флексибилност со користење на концепти за модуларна конфигурација и модерни технологии.</p>	44 772 000,00
2.	PBN решение / DME-DME концепт	<p>Со набавката на дополнителни DME (Distance Measurement Equipment) уреди, ќе се овозможи воведувањето на DME-DME концептот, како дел од Националниот план за имплементација на PBN (Performance Based Navigation). Со воведувањето на PBN решението ќе се овозможи поефикасно користење на можностите на современите воздухоплови при пружањето на услуги на воздухопловна навигација, односно подобрена безбедност, зголемен капацитет на воздушниот простор, како и намалена потрошувачка на гориво, а со тоа и водење грижа за зачувувањето на природата.</p>	21 525 000,00
Вкупно			66 297 000,00

5. ФИНАНСИСКА СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

СПЕЦИФИЦИРАНИ ПРИХОДИ	ОСТВАРЕНО за 2023 година ¹	ПЛАНИРАНО за 2024 година	ОСТВАРЕНО за 2024 година	Споредбена анализа остварено 2024/остварено 2023 (%)	Споредбена анализа остварено 2024/планирано 2024 (%)	Структурна анализа 2024 година (%)
Приходи од дејноста						
1. Прелети	1.183.718.231,44	1.191.475.600,50	0	0	0	0
2. Терминални услуги	185.665.688,33	203.583.265,50	0	0	0	0
3. Вкупни оперативни приходи (1 + 2)	1.369.383.919,77	1.395.058.866,00	0	0	0	0
Останати приходи						
4. Останати услуги	13.661.855,29	12.300.000,00	0	0	0	0
5. Вкупно останати приходи (4)	13.661.855,29	12.300.000,00	0	0	0	0
6. Вкупно приходи (3 + 5)	1.383.045.775,06	1.407.358.866,00	0	0	0	0

¹ При исказувањето на реализираните приходи за 2023 година, од причина што во моментот на изготвување на Финансискиот план за 2024 година тие сеуште не беа целосно достапни, земени се актуелни податоци заклучно со 30.09.2023 година. За четвртото тримесечје од 2023 година се користени планираните приходи од Финансискиот план на Друштвото за 2023 година.

СПЕЦИФИЦИРАНИ РАСХОДИ		ОСТВАРЕНО за 2023 година ²	ПЛАНИРАНО за 2024 година	ОСТВАРЕНО за 2024 година	Споредбена анализа остварено 2024/остварено 2023 (%)	Споредбена анализа остварено 2024/планирано 2024 (%)	Структурна анализа 2024 година (%)
Расходи од дејноста							
1.	Трошоци за вработените	891.303.012,00	1.031.050.000,00	0	0	0	0
2.	Материјални трошоци	80.062.967,91	122.000.000,00	0	0	0	0
3.	Нематеријални трошоци	94.633.152,92	107.175.000,00	0	0	0	0
4.	Амортизација	45.000.000,00	72.246.000,00	0	0	0	0
5.	Вкупно оперативни расходи (1 + 2 + 3 + 4)	1.110.999.132,83	1.332.471.000,00	0	0	0	0
Останати раходи							
6.	Останати работењето трошоци од	2.820.570,16	12.000.000,00	0	0	0	0
7.	Финансиски трошоци	17.887.793,19	35.000.000,00	0	0	0	0
8.	Вкупно останати расходи (6 + 7)	20.708.363,35	47.000.000,00	0	0	0	0
9.	Вкупно расходи (5 + 8)	1.131.707.496,18	1.379.471.000,00	0	0	0	0

² При искажувањето на реализираните расходи за 2023 година, од причина што во моментот на изготвување на Финансискиот план за 2024 година тие сеуште не беа целосно достапни, земени се актуелни податоци заклучно со 30.09.2023 година додека за четвртото тримесечје од 2023 година се користени планираните расходи од Финансискиот план на Друштвото за 2023 година.

ПРЕГЛЕД НА КРЕДИТИ		ИЗНОС на основица	ИЗНОС на камата	Каматна стапка	Износ на тримесечен ануитет	Вкупно исплатено	Преостанат долг	Преостаната камата	Времетраење (од - до, Вк. години)
КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ									
1	Вкупно краткорочни кредити (1)	0	0		0	0	0	0	0
ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ³									
2	Кредит од ЕБОР	170.938.884,69	1.513.660,60	3,75	4.419.888,95	23.734.198,18	565.584.328,01	0	0
3	Кредит од Комерцијална банка	150.590.366,78	789.811,64	2,1	2.306.250,00	12.384.246,58	295.115.753,42	0	0
4	Вкупно долгорочни кредити (2)	321.529.251,47	2.303.472,24		6.726.138,95	36.118.444,75	860.700.081,44	0	0
5	Вкупно (1 + 2)	321.529.251,47	2.303.472,24		6.726.138,95	36.118.444,75	860.700.081,44	0	0

³ Основицата е земена со состојба 31.12.2022 година на обврската на повлечените средства од заемот и од таа состојба се пресметани ануитетите квартално. Начинот на пресметката на ануитетите по квартали се прави согласно повлекувањата на средствата од кредитната линија и во текот на 2024 година тие ќе бидат променливи за што ќе се известува на квартално ниво во 2024 година.